

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titulus IV. De Mutuis petitionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

Nono, dividitur actio, in eam quæ ex delicto vel quasi delicto proprio vel alieno, & eam quæ ex contractu alieno descendit. Ex delicto proprio descendunt omnes actiones pœnales, v. gr. actio injuriarum, legis aquiliæ, furti, &c. ex delicto alieno, v. g. filii in potestate patriâ existentis, vel servi, quæ noxalis vocatur; ex quasi delicto alieno competit actio contra dominum, qui homines peregrinos in sua recepit, eo casu quo aliquid effusum vel suspensum è domo fuit, quod casu prætereuntem læsit, quæ actio dicitur de effuso, & datur in duplum, ratione damni à pecore suo illati etiam convenitur dominus, hæc autem actio de pauperie vocatur. ex alieno contractu puta servi vel filii convenitur parens vel dominus, actione quod jussu; actione exercitoria & institoria, quia qui cum talibus in negotiatione terrestri vel maritimâ contrahit, fidem domini secutus videtur.

Decimo, denique aliæ actiones transeunt contra hæredes, aliæ non; prioris generis sunt omnes actiones ex contractu vel quasi contractu proprio, descendentes; posterioris autem generis sunt omnes ex alieno contractu vel debito provenientes, delicta enim suos debent tenere auctores, nisi lis desuper contestata fuerit & hæc pauca de actionibus dicta sufficiant.

TITULUS IV.

De

Mutuis petitionibus.

QUÆRES 1. Quid sit mutua petitio?

Respond. Est reconventio sive petitio

O 3

rei

rei ab actore in iudicio conventi contra actorem vicissim instituta. *authent. & consequenter Cod. de sentent. & interloc.* nam reo ad emanatam citationem comparanti, communicatur actoris libellus, qui visus reo us petitione, actorem sæpè reconvenit, id est, vicissim ab actore sibi aliquid deberi contendit, oblatore reconventionis libello, qui hic mutua vocatur petitio; quo casu iudex actorem adstringit, ut & ipsi reo ad reconventionem suam respondeat, & sic causa simul tractetur, eademque sententiâ finiatur, quod fieri posse ex *cap. 1. §. 2. h. 1. & ex §. 3. instit. de ad. junct. l. 4. Cod. de compensat.* manifestè constat. Quod si actor ad reconventionem rei respondere nolit, nec ipse reus respondere cogitur. *cap. 1. §. 2. h. 1.* idque adeò obtinet, ut actor indistinctè, etiam si jurisdictionis talis iudicis non subsit, respondere cogatur, à quo nequidem Clericus eximitur, modo causa non merè spiritualis, sed temporalis fuerit. Ut tamen causa utraque simul tractetur, necesse est, reconventionem statim ab initio Institutam esse, si enim seriùs proposita fuerit, conventio deciditur, reconventionem in litis pendentiam manente. *Clement. pastoralis de re iudicat.*

OBJICIES. 1. Prohibita est conventio Clerici coram iudice laico; ergò & reconventio, juxta *cap. 34. de Reg. jur. in 6.* Quia quando prohibetur genus etiam prohibita est species sub genere contenta. Respond. Concess. anteced. Neg. consequens. primum enim expressè est prohibitum, alterum verò in *cap. 6. de arbitr. §. 1. 22. ff. de iudic.* concessum. cuius ratio est, quod naturalis ratio dicitur eum, qui me in iudicio convenit, in eodem quoque iudicio reconveniri.

veniendum esse, ne quis contra jus naturæ de-
fensione suâ & exceptione competente destituatur.

OBJICIES 2. Quod actor coram eodem
Judice à reo reconveniri possit, venit ex jure proro-
gationis; sed Clericus jurisdictionem sæcularem
in se prorogare nequit; ergò nec reconveniri. Re-
spond. Neg. majorem. Sed venit ex speciali dis-
positione juris, & æquitate naturali, quæ suadet,
ut Clericus eodem Judicio satisfaciatur laico, in quo
contrà eundem actionem intentavit.

QUÆRES 2. Quid sit citatio? Respond.
Est *vocatio ad Iudicem Iuris super re certâ experiundâ
gratiâ*. Nam oblato ab actore libello reus citan-
dus est; hæc citatio est fundamentum totius pro-
cessus, & tam necessaria, ut neque per principem o-
mitti possit, cum nec Pontifex, nec Imperator
contra non citatum pronuntiare possint. & si omis-
sâ citatione in causâ processerint, sententia inde
secuta est ipso jure nulla, nec unquam in rem judi-
catam transibit, *Clem. pastoralis de re jud.*

QUÆRES 3. Quænam ad valorem ci-
tationis requirantur? Respond. Citatio ut valeat,
tria requirit. 1. Decretum Judicis, cum propriâ
auctoritate non liceat quempiam in jus vocare. 2.
Certam formam; quæ requirit, *primo*, ut in citatio-
ne putà per litteras factâ, exprimatur nomen acto-
ris; *Secundo*, nomen Judicis, ut citatus dignoscere
possit, sitne competens. *Tertio*, locum iudicii, ut scire
possit citatus, pateatne tutus accessus; *Quarto*, no-
men rei citandi; *Quinto*, causam litis, ut citatus
sciat, super quâ re conveniatur. *Sexto*, deniq; diem
& terminum comparendi; si enim citatio facta esset
ad diem festum, reus comparere minimè teneretur,

nisi citationi inserta sit hæc clausula, *si dies ad quem pars citatur, non sit iudicialis, proximo futuro iudicio compareat.* 3. Requirit citatio executionem, quæ ut legitima sit, insinuationem requirit, & relationem apparitoris; insinuatio autem fieri debet ipsi citando, aut si non possit, uni ex familiaribus illius, vel si nec hoc fieri queat, affigitur citatio in loco, in quo habitat citandus, vel si illuc tutus non pateat accessus, in loco viciniori juxta hodiernam praxin affixa citatio valebit, relationi apparitoris creditur, insinuationem esse factam.

QUÆRES 4. Quotuplex sit citatio? Respond. Citatio alia est *publica*, alia *privata*; publica quæ & edictalis vocatur, fit eo casu, quo reus dolose latet, ut reperiri nequeat, tunc enim sufficit citationem in loco publico affigere, quod in causis spiritualibus hic Moguntia fit in ecclesiâ Metropolitana. privata alia est *realis*; alia *verbalis*, alia *scripta*; realis est, quâ persona ipsa realiter in Iudicium trahitur, intellige prævio Iudicis decreto. Verbalis fit vivâ voce pedelli citationem; scriptam superius explanavimus. Item alia est *simplex* alia *pœnalis*, alia *peremptoria*; pœnalis est quæ fit additâ pœnâ à reo, si non compareat solvendâ; simplex quæ fit sine pœnâ aut aliquo addito; peremptoria quæ fit sub comminatione incurrendi contumaciam, nisi reus compareat, & non decernitur, nisi duæ simplices præcesserint; idque vel in decretis separatis, uti styli est, vel in uno tribus æquivalente, dum reus uno Iudicis decreto ter citatur, & ipsi pro primo termino certum spatium, aliud pro secundo, & aliud pro tertio assignatur. Lapse hoc termino peremptorio ad instantum

stantiam partis in contumaciam proceditur; non tamen semper in propria personâ reus comparere cogitur, nisi in causis criminalibus & matrimonialibus, in reliquis vel per procuratorem, vel per se ipsum comparendi optionem habet.

QUÆRES 5. Quis sit citationis effectus?
Resp. Citationis legitimè factæ is est effectus, quod in iudice perpetuet Jurisdictionem, & inducat litis pendentiam *Clem. 2. ut lite pendente*, interrumpat præscriptionem, *l. 7. Cod. de præscript. long. tempor.* contra non comparentem tanquam præsentem procedere faciat, Deo, ut inquit Juristæ præsentiam rei supplente; teneatque sententia contra contumacem lata, *l. 73. ff. de Iudiciis.* nisi iusta doceatur absentiæ Causa, *l. 83 ff. d. t.*

TITULUS V.

De

Litis contestatione.

QUÆRES 1. Quid sit litis contestatio?
Resp. Est rei ad petitionem actoris vel e contra affirmativa vel negativa responsio, *animo litem contestandi*; sive est fundamentum litis per petitionem in iure propositam, & congruam responsionem secutam animo litigandi. *cap. un. b. t.* est propriè fundamentum & initium Iudicii, cum antecedenter non dicatur quis agere, sed agere velle.

QUÆRES 2. An litis contestatio sit de substantiâ Iudicii? Respond. Regulariter est de substantiâ Iudicii ordinarii, taliter quidem ut ejus omissio totum processum reddat irritum. *cap. 12. 3. 4. 5. ut lite non contest.* Dixi 1. Ordinarii. Nam
O s quod